

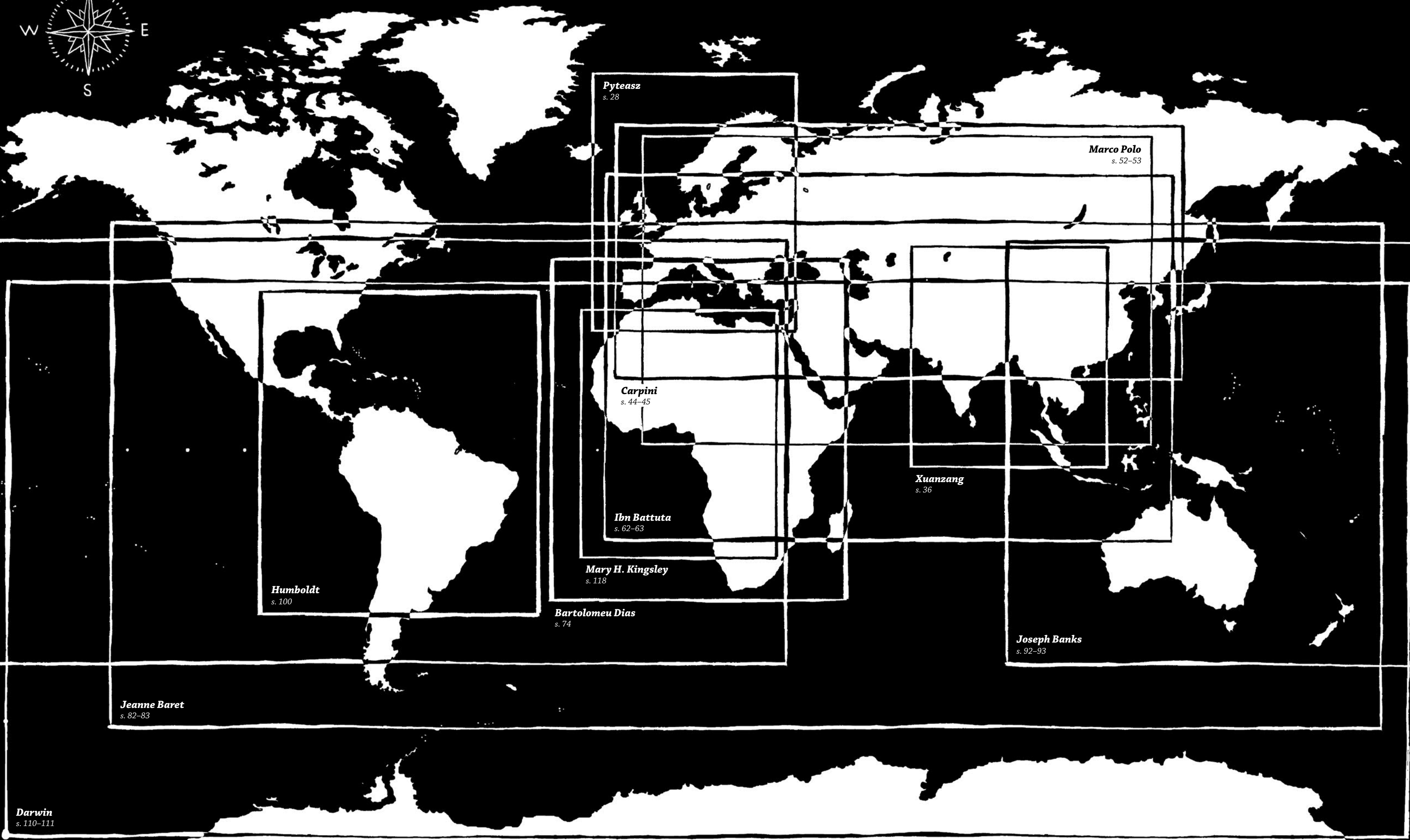
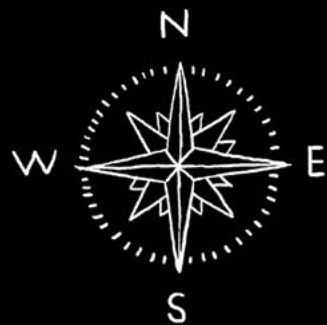
ATLAS PODRÓŻNIKÓW

HISTORIE WYPRAW NA KRAŃCE ŚWIATA

Isabel Minhós Martins
Bernardo P. Carvalho

Pyteasz
s. 28

Marco Polo
s. 52-53

Carpini
s. 44-45

Xuanzang
s. 36

Ibn Battuta
s. 62-63

Mary H. Kingsley
s. 118

Bartolomeu Dias
s. 74

Humboldt
s. 100

Jeanne Baret
s. 82-83

Darwin
s. 110-111

Joseph Banks
s. 92-93

Wydano dzięki dofinansowaniu Direção-Geral do Livro, dos Arquivos e das Bibliotecas (DGLAB) / Portugal.

tytuł oryginału: *Atlas das viagens e dos exploradores. As viagens de monges, naturalistas e outros viajantes de todos os tempos e lugares*
© Copyright for the text by Isabel Minhós Martins
© Copyright for the illustrations by Bernardo P. Carvalho
This edition is published under licence from Editora Planeta Tangerina, Portugal. All rights reserved.
© Copyright for the Polish translation by Wydawnictwo Dwie Siostry, Warszawa 2021

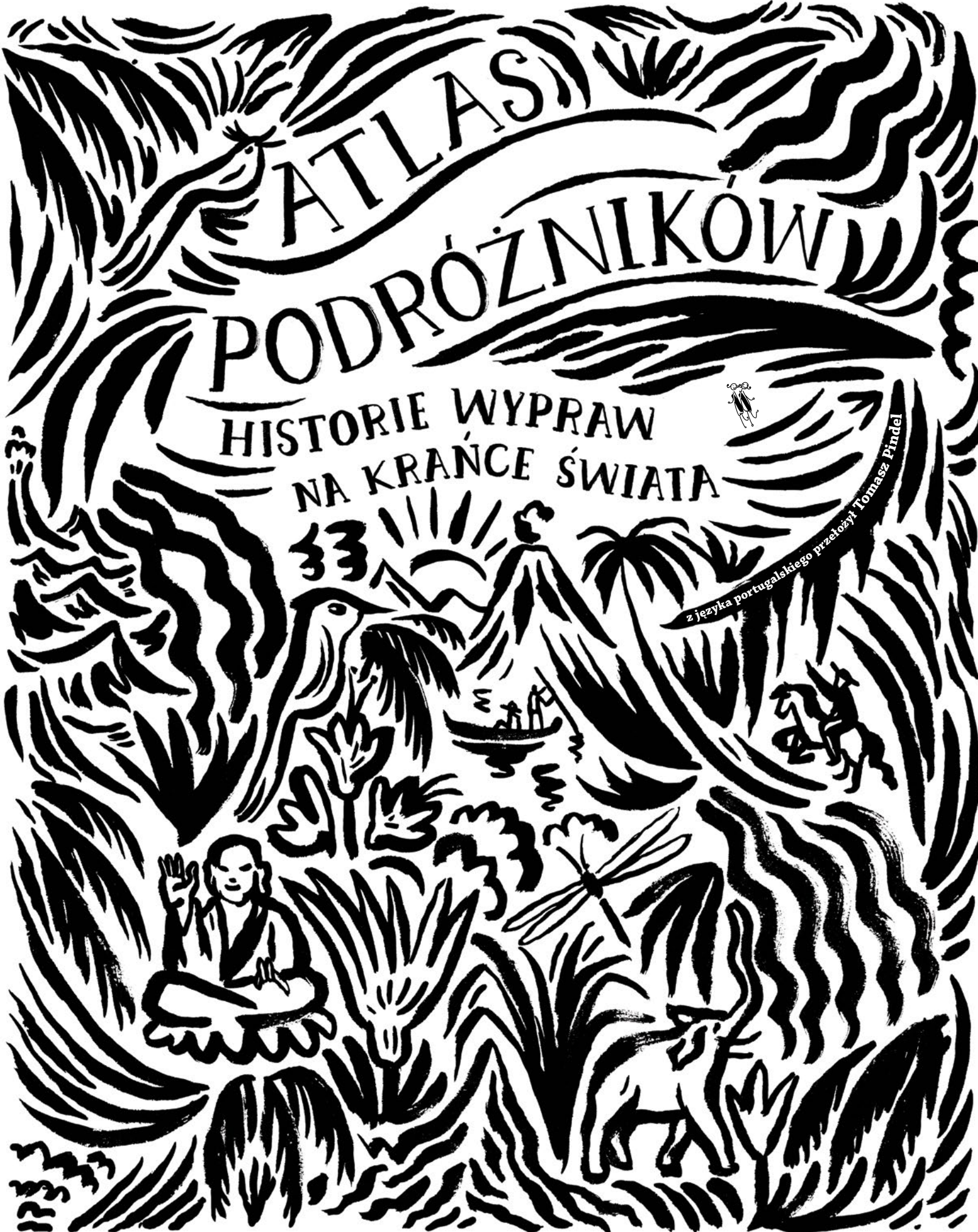
ISBN 978-83-8150-118-7
wydanie I

wydawnictwodwiesiostry.pl

przekład: Tomasz Pindel
redakcja: Magdalena Cicha-Kłak, Piotr Chojnacki
korekta: Renata Lewandowska
skład i przygotowanie do druku: Piotr Bałdyga
druk: Perfekt S.A.

Wydawnictwo Dwie Siostry sp. z o.o.
al. 3 Maja 2 m. 183
00-391 Warszawa

Biblioteki, szkoły, przedszkola, księgarnie i inne instytucje zainteresowane ofertą specjalną zachęcamy do kontaktu z działem handlowym (marketing@wydawnictwodwiesiostry.pl, +48 577 888 278).

Świat bez map

(i bez ludzi innych niż my)?

Dorastając, stajemy się świadomi tego, gdzie żyjemy, gdzie żyją inni ludzie i ile czasu potrzeba, żeby pokonać dzielącą nas odległość. Dysponujemy zdjęciami, mapami i innymi przedstawieniami naszego globu, dlatego nawet jeśli mamy bujną fantazję, trudno nam sobie wyobrazić świat bez żadnych map.

Tyle że taki świat kiedyś istniał. A gdy zdamy sobie z tego sprawę, od razu przychodzi nam do głowy pytanie: czy ludzie wtedy umieli sobie wyobrazić, że są jakieś ziemie poza tymi, na których żyją i które znają?

Niełatwo używać wyobraźni, jeśli się nie ma żadnego punktu odniesienia: jak wyobrazić sobie coś, czego się nie widziało? Coś, co jest dalekie i zupełnie nieznane? Chyba że krążą o tym jakieś słuchy. Pogłoski, legendy, opowieści o cudach i tajemnicach... To one sprawiają, że zaczynamy wyobrażać sobie coś, co nie istnieje, i widzieć coś, czego nigdy dotąd nie widzieliśmy. A kiedy wyobraźnia podsuwa nam takie obrazy, często rozbudza się też nasza ciekawość. I to niekiedy tak bardzo, że nie potrafimy dłużej usiedzieć na miejscu. Ciekawość popycha nas w drogę.

(I wtedy nic nie może nas powstrzymać!)

Mówi się, że ludzka wyobraźnia nie zna granic.

Tak samo było kiedyś ze światem: nie znano jego granic. A gdy nie wiemy, gdzie coś się zaczyna i gdzie się kończy, wydaje nam się to nieokreślone, bezkształtne. Nie bardzo potrafimy cokolwiek o tym powiedzieć. No, może poza jednym: że to coś nienazwanego. (Bo nazywać znaczy tak naprawdę określać granice).

Żeby dowiedzieć się, jak wygląda świat, trzeba było przemierzyć go wzdłuż i wszerz. Poznać to, co nieznane, znaleźć to, co ukryte, pokonać nieistniejące dotąd drogi, by napotkać innych ludzi, zwierzęta i rośliny. Ciekawość i chęć przygód musiały okazać się silniejsze niż strach. Strach przed nieznanym. Strach, że się nie wróci. Strach przed tym, co może nas spotkać w drodze. Jak zaczęła się ta historia? Nie wiadomo. Ale możemy spróbować to sobie wyobrazić.

(Więc to zrobmy...!)

Pewnego dnia ktoś poszedł dalej niż zwykle i odkrył nowe miejsce. Tak oto dwa miejsca, które dotąd istniały zupełnie osobno, zostały połączone. Wytyczono pomiędzy nimi drogę – i powstała pierwsza mapa. Z czasem takich map zaczęło powstawać coraz więcej, pojawiało się też mnóstwo rozproszonych informacji na temat różnych zakątków globu. Ale granice naszego świata wciąż pozostawały nieokreślone, bo nie wszystkie miejsca umiano ze sobą powiązać. Pewnych rejonów nadal nie znano, dlatego na wielu mapach widniały białe plamy. Wyobrażacie sobie, jakie wrażenie musiały robić takie białe plamy na ludziach ciekawych świata i żądnych przygód? Patrząc na te wielkie obszary, na pewno byli oni tak zaintrygowani, że aż ścisnęło ich w środku, i chcieli za wszelką cenę je poznać.

(Cóż, nie wiemy tego, ale w końcu od czego jest wyobraźnia!)

Jakby skryte za zasłoną czy przysłonięte chmurami te nieznane tereny czekały na swoich odkrywców. I jeszcze raz znaczenie słów dostarcza nam ważnej wskazówki: „odkrywać” znaczy „odśłaniać to, co było zakryte, wydobywać na światło dzienne, ujawniać”.

Wszyscy odkrywcy i podróżnicy przyczynili się do ujawnienia prawdy o świecie i sprawili, że stał się on miejscem mniej obcym, bardziej określonym, a także tworzącym zwartą całość.

Dziś znamy dokładne wymiary kuli ziemskiej: wiemy, jaką ma średnicę* i że jest lekko spłaszczona na biegunach.

Niemal z zamkniętymi oczami potrafimy narysować linię brzegową kontynentów, a także powiedzieć, gdzie rzeki mają swoje źródła i gdzie wpadają do morza, które góry są najwyższe na świecie oraz w jakich rejonach rosną lasy, znajdują się pustynie, rozciągają stepy czy występują lodowce.

Wiemy nawet więcej! Na przykład, gdzie leżą Chiny. Nowa Zelandia. Biegun północny. Wyspy Zielonego Przylądka. Przylądek Dobrej Nadziei. Australia. Indie. Cieśnina Gibraltarska i Magellana. Pustynia Takla Makan. Ganges. Morze Kaspijskie. Ural. Andy. Sumatra. Wulkan Chimborazo. Kuba. Patagonia. Miasto o nazwie Darwin.

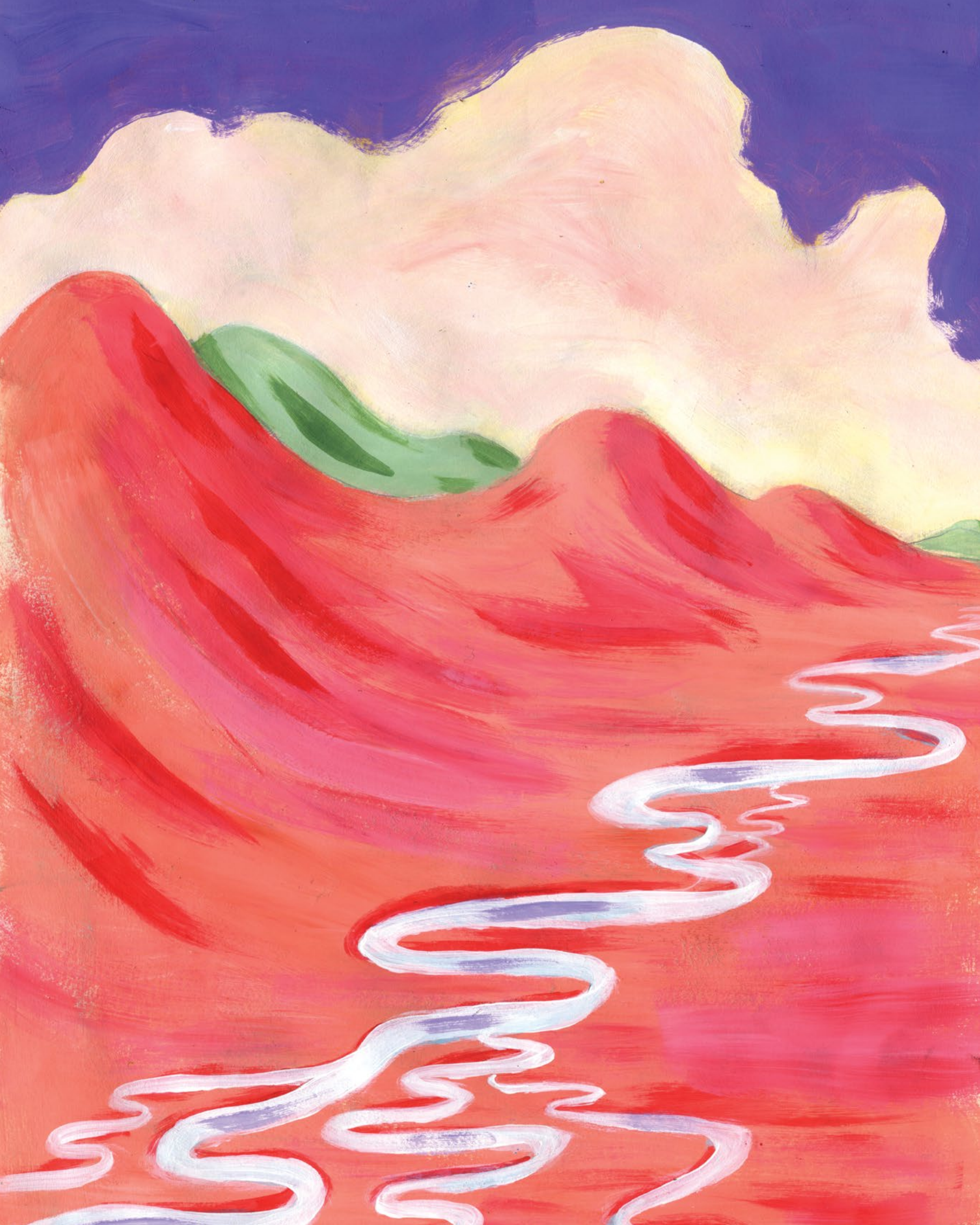
(Tak, wiemy to wszystko. Ale chcemy wiedzieć jeszcze więcej!)

Wyprawy badawcze nie tylko sprawiły, że na mapie naszej planety nie ma już białych plam, ale także dały nam ważne punkty odniesienia, dzięki którym możemy porównywać. Stwierdzić chociażby, że „ta góra jest wysoka, bo tamta jest niższa”, „to miejsce leży blisko, bo znam takie, które leży daleko”, „to morze jest burzliwe, bo płynęliśmy przez inne, które było spokojniejsze”.

Kiedy opuścimy znany nam świat, nasze najbliższe otoczenie, lepiej poznajemy samych siebie. Tak jakby to, co odmienne – czy są to inni ludzie, czy nowe miejsca – pomagało nam lepiej zrozumieć naszą tożsamość i coraz pełniej siebie określać. A to musimy robić wciąż na nowo.

* 12 742 km – tyle ma średnica Ziemi mierzona na wysokości równika (średnica mierzona od bieguna do bieguna jest trochę krótsza).

SPIS TREŚCI

- 13.** Wstęp **25.** Pyteasz **33.** Xuanzang
41. Jan di Piano Carpini **49.** Marco Polo
59. Ibn Battuta **71.** Bartolomeu Dias **79.** Jeanne Baret
89. Joseph Banks **97.** Humboldt **105.** Darwin
115. Mary Henrietta Kingsley **126.** Uwagi **129.** Bibliografia

Pieszko, konno, na grzbiecie wielbłąda, na pokładzie statku – śmiałkowie od wieków wyprawiali się w nieznane, by poznać najdalsze krańce Ziemi. Przeżywali niezwykle przygody i wracali z opowieściami o odległych krainach, ich mieszkańcach i odmiennych kulturach.

Poznajcie ich – podróżników z dawnych i nie tak dawnych czasów. Mnichów, uczonych i kupców, obieżyświatów europejskich, chińskich i arabskich. Słynnych, takich jak Marco Polo, Aleksander von Humboldt czy Karol Darwin – i nieco mniej znanych, a nie mniej ciekawych, takich jak Pyteasz, Xuanzang czy kobiety podróżniczki: Jeanne Baret i Mary Kingsley. Przeczytajcie o ich wyprawach i przekonajcie się, jak potężną siłą jest pragnienie, by sprawdzić, co kryje się poza granicami znanego świata.

Udanych podróży!

Książka nagrodzona prestiżową
BolognaRagazzi Award 2019
w kategorii non fiction.

ISBN 978-83-8150-118-7

9 788381 501187 >